

Lukutaitotyön johtaminen varhaiskasvatuksessa

Esimerkkejä Helsingin kaupungilta

Emmi Hellstén,
varhaiskasvatuksen asiantuntijayksikön päällikkö

Helsinki

Helsinkiiläiset lukuina

Asukasta

684 000

Lähde: Tilastokeskus 31.12.2024

143

Rekisteröityä
äidinkieltä

Lähde: Helsingin kaupunki, väestötietorekisteri
31.12.2024

Väestönkasvu
vuosina 2015–
2024 yhteensä

63 300

Lähde: Tilastokeskus 31.12.2024

Ulkomaan
muuttoliikkeestä
saatu muuttovoitto

37 300

Kotimaan
muuttoliikkeestä
saatu muuttovoitto

15 100

Lähde: Tilastokeskus

Yhteensä muuttoliikkeestä
saatu muuttovoitto

(kotimaa ja ulkomaat)

52 400

Luonnollinen
väestönkasvu

10 900

Ulkomaalaistaustaisten helsinkiläisten osuus alueen väestöstä 2024

Ulkomaalaistaustaisia oli Helsingissä vuoden 2024 lopussa yli 140 000. Heistä Suomessa syntyneitä on jo yli 25 000.

Vieraskielisten osuus

2013: 12,8 %

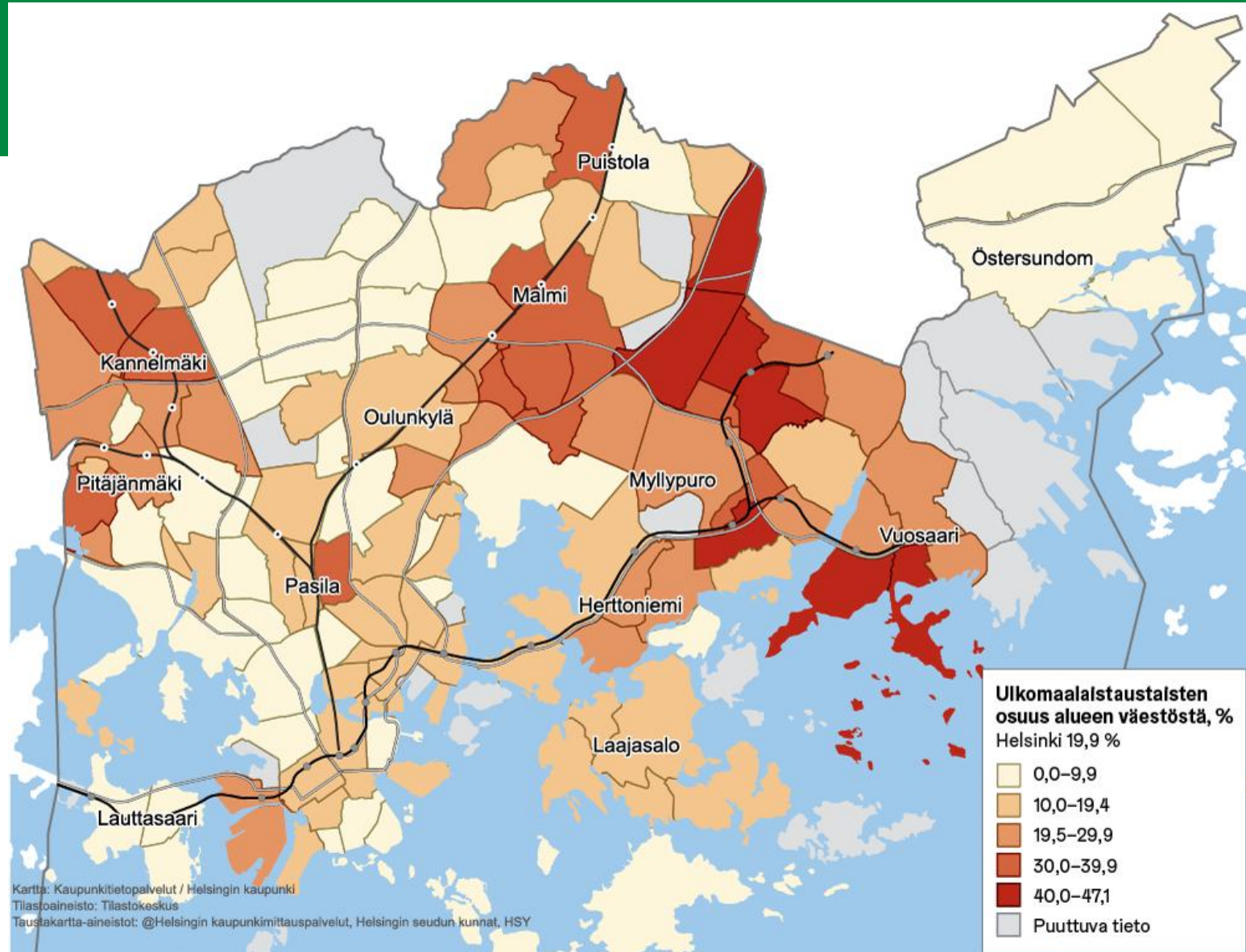
2023: 19,6 %

2024: 20,4 %

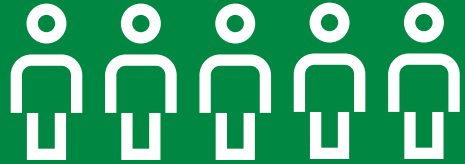
0–6-vuotiaista 25 % puhuu äidinkielenään muuta kuin kotimaisia kieliä.

Helsinki

Lähde: Helsingin kaupunki
/ kaupunkitieto

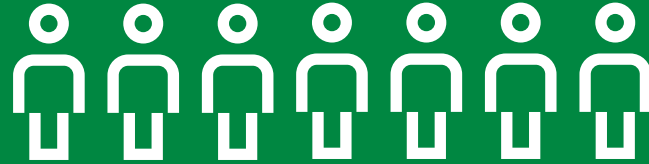

Palvelemme helsinkiläisiä oppijoita

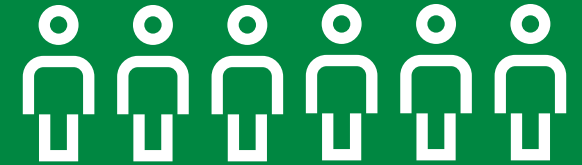
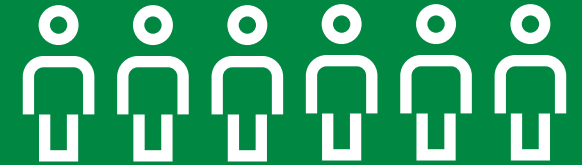
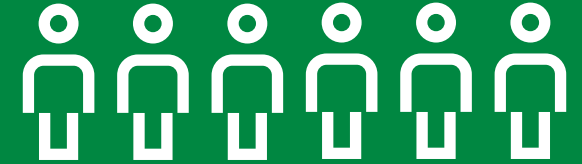
28 000

lasta varhaiskasvatuksessa
ja esiopetuksessa

48 300

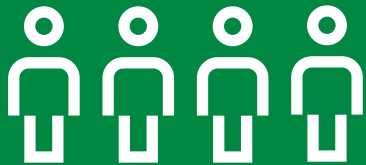
oppilasta peruskouluissa

110 700

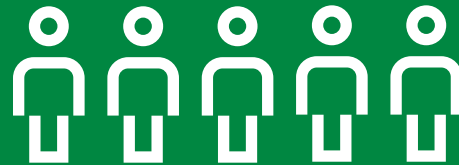
vapaan sivistystyön opiskelijaa

(Helsingin työväenopiston ja
Arbiksen kursseille ilmoittautuneet)

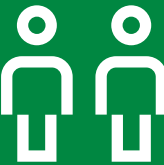
12 300

lasta koululaisten iltapäivä-
ja leikkipuistotoiminnassa

10 800

opiskelijaa
lukioissa

10 300

opiskelijavuotta
(yli 24 000
opiskelijaa)
ammattillisessa
koulutuksessa

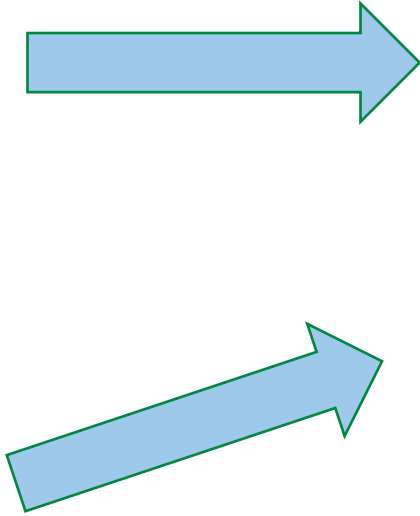
Kasvun paikka

Helsingin
kaupunkistrategia
2021–2025

”Teemme Helsingistä lukemisen ja lukutaidon pääkaupungin!”

Suomi maailman monilukutaitoisin maa 2030!”

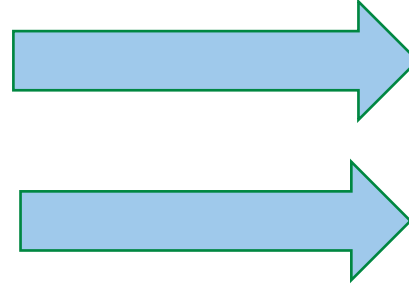

Helsinki

Helsinki oppii – tulevaisuuden taidot

Koulutus 2030

Rakennamme yhdessä hyvää oppimista,
hyvinvointia ja kestäväää tulevaisuutta

Helsinki

Helsinki josta voimme olla ylpeitä

Kaupunkistrategia 2025–2029

”Jokaisella helsinkiläisestä koulusta valmistuvalla nuorella tulee olla sellainen **luku-**, kirjoitus- ja laskutaito sekä yleissivistys, **joilla pärjää** jatko-opinnoissa ja työelämässä.”

”Kytkeimme neuvolat ja kirjastot **tavoitteeseemme tehdä Helsingistä lukutaidon pääkaupunki.**”

Vaikutamme lukemisen lisäämiseen ja lukemaan innostamiseen kehittämällä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sekä kirjasto-palveluiden yhteistyötä. Otamme lukemiseen innostavan sovelluksen kaikkien ikäryhmien käyttöön.

KANSALLINEN
LUKUTAITOSTRATEGIA
2030

VISSIO
Suomi
maailman
monilukutaitoisin
maa 2030

MISSIO
Lukeva
elämäntapa
tasa-arvon,
sivistyksen ja
hyvinvoinnin
perusta

Sivistys Yhdentertaisuus ja tasa-arvo Hyvinvointi

Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma

Helsingin varhaiskasvatuksessa lukemista vahvistavan toimintakulttuurin edistämiseksi henkilöstö suunnittelee lapsiryhmälle tavoitteellista kirjallisuuskasvatusta, jossa huomioidaan lasten kiinnostuksen kohteet. Henkilöstö toimii lukemisen mallina, tukee lapsia lukijaksi kasvamisessa ja luo ryhmään sallivan ja keskusteleavan ilmapiirin. Oppimisympäristöä rakennetaan yhdessä lasten kanssa myönteiseksi ja kielelliseen ilmaisuun innostavaksi. Yhdessä tutkitaan, luetaan ja tuotetaan erityyppisiä tekstilajeja, tutustutaan kirjallisuuden eri

lajeihin ja hyödynnetään monipuolisesti taidelähtöisiä menetelmiä kirjaprojekteissa. Toiminnassa hyödynnetään Helsingin kirjasto- ja kulttuuripalveluita.

Ryhmässä toteutettua kirjallisuuskasvatusta dokumentoidaan eri menetelmin ja perheille jaetaan tietoa lapselle lukemisen merkityksestä. Arvioinnin ja kehittämisen tueksi varhaiskasvatuksen henkilöstöllä on käytettävissään Lukuympyrä-materiaali.

Helsinki

Lukuinto-hanke oli käynnissä Helsingin varhaiskasvatuksessa vuosina 2021-2022.

Materiaalit:

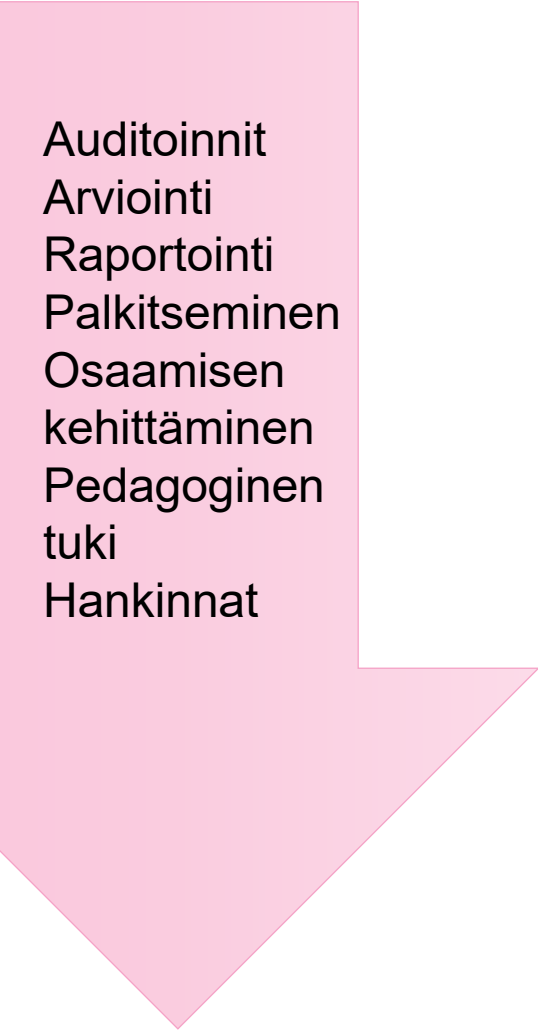
<https://aoe.fi/#/materiaali/4797>

Talousarvion toiminnan tavoitteet vuodelle 2025

Sitova toiminnan tavoite	Selite
Tavoite	Parannamme lukutaitoa
Tavoitekategoria	Toimialan oma
Strategian loppukauden painopiste	Segregaation ehkäiseminen
Mittari 1	Osuus varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen yksiköistä, joissa lasten kielen oppimisen ja lukutaidon valmiuksien vahvistamisen toimenpiteet on kirjattu yksiköiden toimintasuunnitelmiin (%)
Mittarin 1 lähtöarvo	0
Mittarin 1 tavoitearvo	Vähintään 90

Talousarvion toiminnan tavoitteet vuodelle 2026

Sitova toiminnan tavoite	Selite
Tavoite	Edistämme lukutaitoa
Tavoitekategoria	Toimialan oma
Strategian painopiste/kivijalka	Sujuva arki ja toimivat palvelut
Mittari 1	Osuus varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen yksiköistä kasvaa, joissa varhaiskasvatusyksiköiden toimintasuunnitelmiin on kirjattu Valssin (varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmä) kielellistä kehitystä ja vuorovaikutusta vahvistavien menetelmien pohjalta valitut toimenpiteet (%)
Mittarin 1 lähtöarvo	0 %
Mittarin 1 tavoitearvo	Suurempi kuin 90 %

Auditoinnit
Arviointi
Raportointi
Palkitseminen
Osaamisen
kehittäminen
Pedagoginen
tuki
Hankinnat

Yhteistyö eri toimijoiden kanssa

Yhteistyö kirjastopalveluiden kanssa luonteva osa toimintaa

- Kirjastolla pedagogisia informaatikkoja, joiden työ keskittyy yhteistyöhön varhaiskasvatuksen kanssa. Kirjattu myös varhaiskasvatuksen Kulttuuripolkuun.
- Kuvattu täällä, hyödynnetään erittäin aktiivisesti, lisäksi mm. monikielinen iltasatukirjahylly

Neuvolan kanssa joitain yhteisiä toimintoja, myös kehittämistä paljon

- Lapsen kielen kehitystä seurataan yhteistyössä ja tehdään palveluohjausta
- Uusi pilotti: maahanmuuttotaustaisten lasten kielen kehityksen tukeminen neuvolan ja varhaiskasvatuksen yhteistyönä

Tutkimus- ja kehittämissyhteistyö

- Lukiva-tutkimusyhteistyö (Educa-lippulaiva mukana), dialoginen lukeminen

- Tulossa 28.5.2026 – Lukutaitotyötä Helsingissä! – julkaisu
- Osio I: Suuntaviivoja lukutaitotyölle Helsingissä
- Osio II: Tietoa ja toimintaesimerkkejä

Lisätiedot:
projektipäällikkö Antti Aaltonen
antti.aaltonen@hel.fi

Helsinki

Kiitos!

Emmi Hellstén
yksikön päällikkö
emmi.hellsten@hel.fi

Helsinki

**Kasvatus
ja koulutus**